

Poborca skarbowy

421402

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Głównym zadaniem poborcy skarbowego jest przymusowe ściąganie zaległości podatkowych i innych należności pieniężnych od osób, które nie wywiązują się z zobowiązań finansowych zaciągniętych wobec różnych instytucji podlegających administracji państwowej (urzędy skarbowe, urzędy gminne, banki, szpitale, zakłady energetyczne).

\ Ściąganie należności odbywa się w mieszkaniu lub innym miejscu pobytu dłużnika, czyli osoby zalegającej na przykład z opłatą podatków, rachunków za zużytą energię elektryczną, osoby nie spłacającej zaciągniętego kredytu, pożyczki bankowej lub skazanej na zapłacenie grzywny.

Poborca wyposażony przez przełożonego w dokument uprawniający go do ściągnięcia należności (tzw. tytuł wykonawczy) nakłania dłużnika do uiszczenia zaległości. Uzyskane pieniądze (kwota długu wraz z naliczonymi odsetkami i kosztami egzekucyjnymi) kwituje w kwitariuszu przychodów. W razie odmowy uregulowania należności, poborca ma prawo przeszukać mieszkanie lub dokonać rewizji osobistej. Na polecenie przełożonego taka rewizja może być również przeprowadzona przez poborcę poza domem dłużnika.

Jeżeli osoba zobowiązana do płatności nie dysponuje gotówką, poborca dokonuje, na podstawie stosownego dokumentu, zajęcia, odebrania i sprzedaży majątku ruchomego (nietrwałego) dłużnika. Poborca odbiera danej osobie przedmioty wartościowe, takie jak: samochody, meble, biżuteria, sprzęt RTV, zmechanizowany sprzęt gospodarstwa domowego. Po oszacowaniu przedmiotów przez rzeczoznawcę organizuje i prowadzi ich licytację. Pieniądze pozyskane z licytacji czy bezpośrednio od dłużnika poborca powinien w oznaczonym terminie wpłacić do kasy swojego urzędu lub w PKO na konto wierzyciela.

Jeśli stan majątkowy dłużnika nie pozwala na uregulowanie zaległości, poborca sporządza protokół o niemożności wyegzekwowania długu.

Do zawodowych czynności poborcy należy również przeprowadzanie wywiadów i sporządzanie protokółów o stanie majątkowym osób zalegających ze spłacaniem należności. Potrzebne informacje zdobywa szacując ruchomości w mieszkaniu danej osoby, podczas rozmów z jej rodziną, sąsiadami. Korzysta również z danych, do których ma prawnie zagwarantowany dostęp (np. stan konta w banku).

Zgodnie ze swoimi kompetencjami poborca może dokonać zabezpieczenia majątku osoby, np. podejrzaney o prowadzenie nielegalnej działalności gospodarczej, na poczet spłaty zobowiązań finansowych podejrzanego. Często się bowiem zdarza, iż osoby takie utajają, wywożą swój majątek, by uniknąć odpowiedzialności finansowej. Zawsze po wykonaniu poszczególnych zadań poborca sporządza raport o przebiegu i efektach poczynionych działań i przedkłada go przełożonemu.

Starsi, doświadczeni poborcy zajmują się praktycznym szkoleniem kandydatów do pracy w tym zawodzie.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Poborca pracuje w różnych miejscach: w budynkach (biuro urzędu skarbowego, mieszkanie prywatne) oraz na wolnym powietrzu (działka, ulica). Pewną uciążliwością jest konieczność pracy w terenie bez względu na panujące warunki atmosferyczne. Istnieje też większe niż w innych zawodach ryzyko wypadku typu pobicie, zranienie.

warunki społeczne

Praca poborcy ma charakter indywidualny. W czasie wykonywania swoich zadań pozostaje w stałym kontakcie z innymi ludźmi, negocjuje z dłużnikami warunki zwrotu długu, odpowiada na ich pytania, udziela rad, prowadzi wywiady środowiskowe, organizuje sprzedaż (licytuje) zajętych ruchomości.

Niezbędne i bardzo intensywne kontakty z ludźmi niosą ze sobą ryzyko konfliktów. Powodem konfliktów może być sam charakter zadań poborcy ? nakłanianie do przestrzegania określonych norm prawnych osób, które się od tego uchylają, wkraczanie w sytuacje problemowe (trudne, skomplikowane sytuacje życiowe innych). Niektóre metody pracy poborcy: uzasadnione, ale jednak odebranie własności, zasięganie opinii o dłużniku od osób trzecich, bez wiedzy zainteresowanego, wywieranie psychicznego nacisku, wywołują często negatywne emocje i postawy.

warunki organizacyjne

Praca poborcy może odbywać się tylko w dzień i trwa 8 godzin. Godziny pracy nie są stałe i zależą od indywidualnego ustawienia, stosownie do otrzymanego zadania. Decydować tu może np. pora, w jakiej można zastać dłużnika w domu czy w innym miejscu. W pracy poborcy przydatny jest samochód, gdyż bardzo często musi się przemieszczać na małe odległości poza stałym miejscem pracy. Czynności zawodowe poborcy są w znacznym stopniu zrutynizowane, ściśle określone instrukcją egzekucyjną. Zadania wyznacza mu przełożony. Samodzielnie poborca decyduje o wyborze najskuteczniejszego sposobu postępowania z dłużnikami, samodzielnie organizuje i prowadzi licytację.

Praca poborcy podlega okresowej kontroli przez przełożonego, który sprawdza raporty i protokoły sporządzone przez poborcę.

Praca ta wiąże się ze znaczną odpowiedzialnością finansową (przyjmowanie i wpłacanie pieniędzy, odbiór ruchomości, zabezpieczanie ich do czasu sprzedaży itp.). Wykroczenia poborcy przeciwko instrukcji egzekucyjnej lub zagarnięcie pieniędzy są podstawą do odebrania mu prawa wykonywania zawodu.

Praca poborcy wymaga też świadomości dużej odpowiedzialności moralnej. Wybierając najskuteczniejsze sposoby postępowania z dłużnikami powinien kierować się również względami etycznymi. Powinien mieć wyczucie, do jakich metod zbierania informacji lub wywierania nacisku może się posunąć.

Poborcy skarbowi są zatrudniani tylko w urzędach skarbowych i w strukturze organizacyjnej urzędów mogą być tylko podwładnymi.

Wymagania psychologiczne

Ze względu na cel pracy poborcy skarbowego ściąganie należności, długów od osób uchylających się od odpowiedzialności za swoje zobowiązania podstawową cechą niezbędną w tym zawodzie jest umiejętność nawiązywania kontaktu z ludźmi. Odpowiednio rozpoczęta i poprowadzona rozmowa umożliwia poborcy uzyskanie pożądanых informacji. Umiejętność właściwego postępowania z ludźmi i zdolność przekonywania są bardzo pomocne w nakłonieniu dłużnika do zapłaty.

Osoby, do których zwracają się poborcy, często czują się zagrożone i ich zachowanie bywa niebezpieczne (agresja słowna, napastliwość fizyczna). Niezbędna jest wówczas umiejętność panowania nad własnymi emocjami i reakcjami oraz zdolność do sprawnego działania, mimo przeżywania silnego lęku, gniewu czy złości.

Bardzo pożądanymi cechami w wykonywaniu tego zawodu są: z jednej strony umiejętność podporządkowania się narzuconym regułom postępowania (instrukcji egzekucyjnej), z drugiej zaś strony umiejętność zachowania niezależności własnych opinii i zachowań od otoczenia (nieuleganie naciskom, szantażowi, pogróżkom, próbom przekupstwa). Ponadto przydatne jest szybkie i prawidłowe wykonywanie działań arytmetycznych oraz dokładność w wykonywaniu typowych czynności biurowych: wypełnianie formularzy, prowadzenie korespondencji, rejestrowanie dokumentów.

W zawodzie poborcy nie mogą pracować osoby, które weszły w konflikt z prawem, nieuczciwe. Opinie o nich uzyskane z poprzednich miejsc pracy powinny być nienaganne.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca poborcy skarbowego zaliczana jest do prac lekkich. Pożyczany jest dobry ogólny stan zdrowia, przydatna silna budowa ciała. Nie istnieją możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Niezbędnym warunkiem podjęcia pracy w zawodzie poborcy skarbowego jest ukończenie szkoły średniej o dowolnym kierunku kształcenia, chociaż pracodawcy preferują kierunek ekonomiczny. Nie jest wymagane świadectwo maturalne.

Praktyczne umiejętności zawodowe kandydaci do pracy zdobywają w czasie próbnego okresu zatrudnienia pod okiem doświadczonych poborców. Pozytywna ocena pracy kandydata w tym okresie jest dla pracodawcy podstawą do przedłużenia umowy o pracę na czas nieokreślony.

Posiadanie prawa jazdy nie jest wymogiem formalnym, ale umiejętność prowadzenia samochodu znakomicie ułatwia pracę.

Jedynym, wymogiem formalnym poza wykształceniem średnim, jest niekaralność.

Pracodawcy zdecydowanie wolą zatrudniać mężczyzn, najchętniej między 30 a 50

rokiem życia.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Możliwości rozwoju kariery zawodowej poborcy skarbowego są ograniczone i dotyczą awansu w sensie stanowiskowym. Poborca skarbowy może po kilku latach pracy awansować na stanowisko starszego poborcy skarbowego. Z awansem tym wiąże się niewielkie podwyższenie płacy, natomiast praktycznie nie zmienia się zakres obowiązków i uprawnień. Kolejnymi stopniami w hierarchii zawodowej są: stanowisko inspektora egzekucyjnego i starszego inspektora egzekucyjnego. Zakresy obowiązków i uprawnień różnią się nieco od zakresów działań poborców. Również z tym awansem wiąże się niewielkie zwiększenie zarobków. Doskonalenie umiejętności zawodowych oraz poszerzanie wiedzy prawnej i ekonomicznej może zaowocować awansem na stanowisko komornika skarbowego, ale to już inny, pokrewny zawód.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W zawodzie poborcy skarbowego mogą podjąć pracę osoby starsze oraz takie, które miały dłuższą przerwę w pracy zawodowej, jeżeli spełniają warunki posiadania wykształcenia średniego, dobrego ogólnego stanu zdrowia i niekaralności. Mogą to być osoby powyżej 50 roku życia, ale preferowane są osoby młodsze.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- urzędnik do spraw podatków
- agent celny
- inspektor kontroli skarbowej
- inkasent

Polecana literatura

Postępowanie egzekucyjne, orzecznictwo - Wydawnictwo Prawnicze LEX, GDAŃSK 1996.